

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălătațe pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, în 16 Februarie.

După cunoscutele ucasuri ale împăratului Germaniei, era de prevădut, că alegerile pentru parlament au să fie în favorul social-democraților. Politica urmată de cancelariul de fer în ce privește tacsarea grâului cu vâmi grele a instrăinat de cătră acesta mai pe toate clasele industriașilor și me-seriașilor și numai așa numiții agronomi puteau fi mulțamiți, căci neputând intra în țără grânele altor state, ei și-au sciut câștiga în un timp relativ scurt o bună stare, cum până aci nu s'a mai pomenit la țărani din Germania.

În măsura, în care au progresat în avere plugarii, în aceea măsură au cuprins tot mai mult teren sărăcia la clasele meseriașilor și amployaților, cari nu se pot ocupa și cu lucrarea pământului. Siliți ca să cumpere pâne scumpă din cauza politicii inaugurate de Bismarck cu atâta îndărătnicie, a fost lucru natural, ca totă ura să o întorcă asupra acestui bărbat și a politicii lui agrare și vamale. Așa ne esplicăm, că în orașe partizanii lui Bismarck au suferit desastre la alegeri, așa ne esplicăm, că social-democrații aci au devenit un factor de care trebuie se țină sémă, și așa ne esplicăm că pentru mulțămirea lor s'a vădut împăratul constrins a da numițele ucasuri, cu care a surprins lumea.

Mai mult, fiind că acele ucasuri nu sunt contra semnate de cancelariul imperiului, se crede, că între acesta și suveranul seu există divergențe principiali și acum e numai o întrebare, dacă social-democrații vor să se mulțămescă cu regularea cestiunei lucrătorilor, sau vor merge cu un pas mai înainte și vor pretinde ca granițele să fie deschise pentru intrarea bucatelor străine. Este deci o ferbere colosală între reprezentanții socialismului și între așa numiții agrari, și pe când pe partea celor din urmă stă ca un zid puternic marele cancelariu, în fruntea mișcării în folosul socialistilor s'a pus junele împărat. Nici nu ar avé nici un înțeles regularea 6relor de lucru și regularea plății până ce grânele străine vor fi tacsate cu vâmi grele, ca să nu p6tă intra în Germania, căci atunci fie plata lucrătorilor cât de bună, ei tot sunt aserviți intereselor agronomilor! Scapă deci la aparință din ghiarele capitalistilor și apucă pe mâna agrarilor și apoi agrarii cu capitalistii séménă ca ou cu ou, proprietățile cele mari sunt în mâ-nile capitalistilor și o concesiune făcută în o direcțiune o exploatează în cealaltă. Dacă manopera cancelariului ar fi îndreptată contra Franciei, am înțelege, dar nu înțelegem, când ea atinge în modul cel mai sfințitoriu interesele aliatului seu, ale Austro-Ungariei.

După datele statistice ce le avem la mână, Austro-Ungaria și cu deosebire Ungaria a esportat în cei 3—4 ani din urmă cu câteva milioane mai puține grâne în Germania ca în anii precedenți. Ur-marea e, că aici prețul bucatelor nu se urcă, economii stau să ia lumea în cap, nu pot plăti lucrători și dări, și în continuu împovărăza averea imobilă cu datorii pe la bancele din patrie și chiar și la cele din strălătațe. Ar fi de interes ca să se scie câte proprietăți sunt aci neingreunate cu datorii intabulate. Noi după cum cunoșcem referințele din Transilvania și din Ungaria nu ne vine să credem, că vor fi 5% din toate, cari să fie libere de ori ce povară. După-ce devine proprietatea împovărată este numai un pas până ce trece din mâna vechiului proprietariu în alte mâni și nu puține casuri sunt, că familii vechi, și cu nume bine sunătoriu, aci nu mai au un petec de pământ.

Și toate acestea sunt mai mult sau mai puțin rezultate ale politicii urmărite de Bismarck, a celui Bismarck, cu carele un bărbat de stat de ai nostri, ce a închis nu de mult ochii, a încheiat o pretenie strinsă și în 6ra de primejdie nu a lăsat să sară în ajutorul Franciei umilite monarchia noastră, care are de a se teme la tot cazul mai mult de pretenia Germaniei, decât de dușmănia Franciei. P6te lumea să glorifice politica inaugurată de Bismarck și de reșosatul conte Andrassy, noi după priceperea noastră o aflăm de foarte periculoasă pentru monarchia noastră și viitorul mai îndepărtat ori d6r mai apropiat va dovedí, că noi am avut dreptate.

Bismarck ne face imposibili, până ce-i suntem preteni, până ce de dragul lui am adus jertfe colosale pentru armata, fără cari puteam fi în mare parte, dar dacă odată i ar conveni să se scuture și de această prefăcută pretenie, atunci se vadă pop6rele monarchiei cu ochii limpeđi adevărata stare a lucrurilor.

Avem însă întemeată speranță, că social-democrații nu vor rămâne cu pretensiunile lor înapoi și dela victoria lor asteptăm și putem asteptă îndreptarea lucrurilor în spre bine în ce privește economia și înflorirea ei în părțile noastre.

Spusele noastre câștigă mult, când vedem, că împăratul german recunoșce necesitatea de a se schimbă politica vamală și agrară.

Administrațiunea de stat.

(Urmare din Nr. 15)

Și el are și simț pentru aceea, că administrațiunea de sine este scop, și dacă e ca ea să fie curată, atunci nu-i este permis să se abată dela pro-

blema sa prin considerațiuni laterale; aici zace adevărata curățenie și nu numai în aceea, ca amployații să nu fure, și să nu asuprască. Mai 6ice: „administrațiunea să nu se pună în serviciul vre-unei naționalități, confesiuni sau clase.” Despre servirea naționalităților nemagiare nici vorbă nu p6te să fie, cum se va satisface deci primei condițiuni din program, ca administrațiunea să aibă caracter național, sau cum se va satisface procederei de magiarisare, dacă administrațiunei nu-i este permis să intre în serviciul intereselor naționalității unguresci?

6tă deci tot acele contradicțiuni, cu cari ne am întelnit la resortul internelor în enunțațiunile unei alte persoane de influință, cu cele ale contelui Iosif Zichy, cu cari ne întelnim la toate ocașiunile, când este vorba despre tema naționalităților. De o parte frase frumoșe, cuvântări despre iubirea față cu poporul, din care fie care membru este copilul egal iubit al patriei, cuvinte despre necunoșcerea de deosebiri confesionale și naționale, de altă parte predicarea lățirei magiarismului prin administrațiune; enunțațiuni, că administrațiunea nu p6te intra în serviciul vre-unei naționalități, ca apoi punctul cardinal din program să fie problema națională, și prin acestea să nimicim administrațiunea de până acuma a comitatului, ca prin birocrațismul, care-l vom introduce, să se realizeze mai cu efect interesele statului, adevă să facem un nou aparat mai cu efect pentru magiarisare: toate acestea sunt lucruri, cari nu se pot concordă, și întrebarea este, se înșelă 6menii pe sine, sau d6ră urmază o tactică, prin care se exploatează împregiurarea: că prin punerea în prospect a magiarisării opiniunea publică trece prin foc și prin apă, este accesibilă pentru ori și ce, și nici că se cere mare istețime pentru acoperirea contradicțiilor, pentru că frasele bombastice necondiționat și ajung efectul dorit.

În cele de până acuma am reprodus capitolul IV în totă estensiunea, de 6re ce în el autorul a tractat cu multă cunoștință de cauză și împregiurări cestiunea naționalităților, pe care presa și bărbați de stat o au invocat ca motiv pentru introducerea administrațiunei de stat. În cele următoare vom face cunoscute capitolele, cari urmază spre a puté urmări pe autor în dezvoltarea vederilor sale.

În capitolul V se grupază acei factori, cari militază pentru desbaterea autonomiei municipale, ergo pentru introducerea administrațiunei de stat prin denumirea funcționarilor.

În două mari tabere se împart 6menii — 6ice autorul. Unii, cari strigă libertate, și sub stindar-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoria.

Pilde filosofesti de pre limba cea pr6stă grecescă tălmăcite românesce.

(Urmare.)

354. Ucenicul, ce citeșce fără de voia lui, este asemenea ca un ibovnic, ce n'are bani; călătoriul, ce n'are socotélă bună, este ca paserea fără aripi; înv6țatul, ce nu se apucă de aceea ce scie, este ca copaciul fără de r6dă; și dervișul fără de sciințe, este ca o casă, ce n'are ușă.

355. Nu este cu cale înțeleptului să primescă sfat cu îndoélă, nici să umble fără de povăță pre calea ce nu scie.

356. Îndestularea bogățiilor stă într-u a fi nestine mulțamit cu aceea, ce are; și sărăcia cea mai supărătoare este a nu o suferi nestine cu răbdare.

357. Îndeșert asteptăm 5 lucruri dela 5 feliori de 6meni: daruri dela cel sărac, slușbă dela cel leneș, ajutoriu dela vrășmași, sfat dela pismași, și dragoste adevărată dela muier.

358. Omului două lucruri i pricinuesc perdere, îndestularea bogăției și limbuția.

359. Nu te grăbi să înveți dela alții ceea ce poți însuși să o înveți cu vreme de sineți, pentru-că acesta micșorează socotința cea bună, ce au alții pentru tine.

360. Nu suntem 6meni, când lăsăm de ne biruesce mânia.

361. Aședă-ți cuvintele tale după înțelesul celor, cu cari vorbesci.

362. Omul este bogat, când rămâne mulțamit într-u ceea ce-i dă Dumnezeu.

363. Puțină frumșețe plătesce mai mult decât multă bogăție.

364. Cel ce se împreună adese cu cei răi, face nedreptate cinstei sale, măcar de nu s'ar fi stricat încă de împreunările lor; asemenea se întemplă și la acela, ce merge adesea la cărciumă, pentru-că ori cine l vede, nu 6ice cum-că merge ca să se închine, ci ca să bea pe vin.

365. Cel ce laudă lucrurile cele rele, se îndemnă a le și face.

366. Cumpătarea să o socotesci ca un copaci, ce are în loc de rădăcină mulțamita, și în loc de r6dă odichna.

367. Săracul, carele are sfârșitul seu norocit, să socotesce mai vrednic de cinste decât un împărat, ce are sfârșitul seu nenorocit.

368. Nu se cade înțeleptului să cadă într-aceea greșală, pentru carea dojenesce pre alții.

469. Dulc6ța lumii este, să aibi cât 'ți trebu esce, ér nu cât fără trebă prisosesc.

370. Petrecerea cea multă cu lumea te aruncă în multe reuțări.

371. Cresce preteșugul, când se împreună pretenii, însă această împreunare nu se cade să se facă prea adesea.

372. Numai aceia se cade să dea sfat împăraților, cari nu se tem, că-și vor perde viața lor, și cari nu asteptă nimic dela dênșii.

373. Nimenea nu face mai multă strimbătațe luiși decât cela ce se plăcă la un om, ce nu-l socotesce; și decât cela ce ține un prieteșug, dintru carele nu are nici un folos.

374. Cel ce nu suferă cu răbdare ostenéla într-u puținică vreme, ca să învețe, rămâne mult într-u întunerecul nesciinții.

375. Omul este mai ales decât toate zidurile, și cănela este mai defăimat: însă încăși se cade să mărturisim, cumcă un cănel mulțamitoriu este mai vrednic de cinste, decât omul cel nemulțamitoriu.

376. 6menii cei de rudă bună, ce sunt primitori și dulci la cuvânt, dobândesc două bunătăți: una că-și fac mai luminat némul lor cel bun; ér alta, că-și câștigă cinste și slavă mai multă dela 6meni.

(Va urmă.)

trinsecă este mai pe sus de ori-ce critică. Cu durere însă trebuie să afirm, că în straturile poporului, nu va pute străbate, și nu va pute deveni populară. Una pentru că e prea scumpă cu 1 fl. populară. Bada Tóder, alta e să o spunem verde: ortografia și limbagiul pe alocurea greoiu. O cetesc cu plăcere preoții, învățătorii. Am dat-o în mâna plugarilor însă și dic că nu o pricep.

Precum se vede din cele de mai sus avem mulțișore cărți scrise anume pentru popor. Ni se pune întrebarea, cine are datoria a face cunoscute cărțile numite, și altele, în sinul poporului. Și apoi în în ce ram al literaturii suntem mai săraci. Despre aceste însă de altădată.

La revedere.

Correspondentul.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român”

Seliște, 12 Februarie 1890. Cestiunea pusă de dl Enescu în discuțiune merită totă atențiunea bărbatilor de școlă. Ea e cu mult mai importantă, decât să nu merite ca să se ocupe și presa noastră cu ea, pentru că nu e vorba de nimica mai mult, nici mai puțin, decât de progresul ce l pot face școlile noastre cu mai mulți învățători, sau apoi stagnarea învățământului în aședimintele acele culturale, cari sunt parte mare mândria noastră confesională.

Dl Enescu se află în primul an al activității sale învățătorești și se vede, că intimpină greutăți.

Ideile, ce și le-a făcut până era pe bancele școlii despre viața de învățător, se vede, că nu le poate aplică, cum ar dori și în practică. Acesta însă nu are să-l descurăgieze. Sărta aceasta o au împărțit toți cei ce au avut norocirea de a fi învățători. Greutatea cea mai mare dl Enescu se nu o caute în sistemul de perondare sau în cel al stabilității unui învățător în o clasă, ci se o caute în aceea, că cum este compus corpul învățătorec.

Dacă aceasta e compus din bărbati deștăinici și egal cualificați, cestiunea se resolvă ușor și sistemul de perondare, care s'a dovedit totdeauna de cel mai practic, se va pute pune în lucrare fără nici o greutate.

Acosta însă nu atâră delă învățători ca să fie așa, ci atâră delă sinodul parochial, care are dreptul și datorința de a alege atari oameni, acolo unde se imbie atari.

Omenii chemați a alege personalul didactic și pistrițeză bucuros și așa noi nu putem pune în practică aceste principii pedagogice, cari s'au dovedit de cele mai salutari, din cauze esterne, neatârătoare de noi de omenii școlii.

Așa apoi în loc de a ne ține strict de un sistem am trebui și trebuie ca să le combinăm pe amândouă, și aici e erași greu de a afla calea cea adevărată. Pedagogii de profesiune țin, că în clasa primă trebuie pus cel mai harnic și mai deștăinic învățătoriu, pe acela care are mai mult tact pedagogic, pre acela, care are și o esperință bogată și a dat probe despre dexteritatea de a sci tractă cu începătorii. Bine, admitem, că vom face așa și cu vom pune pe un atare om, și de sigur, că la o școlă cu 6—7 învățători se va afla un atare sau doi, dar atunci cui să incredințăm clasele superioare, clasa a IV d. e. unde se recere ca învățătoriu să fie bine versat în fizică, în geografie, istorie și în alte obiecte de învățământ, cari cer și ore-cari studii pregătite de gimnaziu și cer fără indoală ca învățătoriu să țină mereu cont de pașii ce-i face înința pedagogică. Etă deci greutatea, că ea este de a se căută în cauze esterne neatârătoare delă noi și până-ce nu se va hotărî anume pregătirea ce trebuie să o aibă un învățătoriu la o școlă capitală, până atunci întrebarea aceasta va fi totdeauna o întrebare deschisă și neresolvată.

Dic omenii, chiar și cei preținși de școlă, că în clasele prime pot fi aplicați oameni și cu mai puțină cunoscințe.

Eu dic, că greșesc cei ce susțin o atare anomalie și greșesc, pentru că în un corp didactic nu e bine ca să fie puteri neomogene, ci pe cat e numai posibil este de a se țintî la uniformitatea în modă reu, de prelegeri, pentru-că ceea ce a condus clasa primă rău, va îngreună pozițiunea celui de clasa a doua și așa treptat până în clasa din urmă, er rōdele unei atari sisteme apoi se rēsbună amar asupra tinerimei și asupra viitorilor cetățeni. Ca să se paralizeze încât-va rēul, ce există acum la multe școle cu mai mulți învățători, apoi totuși nu rămâne un alt expedient decât ca învățătorii mai cualificați să se perondeze în clasele mai de sus, er cei cu mai puțină pregătire trebuie staționați pe clasele prime.

Acosta ce e drept nu e în interesul învățătorilor ce devin scoși afară din perondare, dar e în interesul școlii, și ei dacă în mai mulți ani vor predă elementele cetitului, scrisului și a le computului pot fi lăsați acolo pentru totdeauna, tocmai ca să nu impedece apoi pe ceilalți de a-și validă tōte pu-

terile în decurs de 3 ani. Un învățătoriu numai atunci pōte fi judecat obiectiv, dacă a parcurs 2—3 ani cu o clasă și a dovedit de ce e capace.

A fi pus anul venitoriu aruncat acolo, erași alt an în alt loc el devine disgutat și nu e în stare nici odată — când va părăsi catedra pōte, sau când va rămâne pe ea până va îmbetrâni, ca să dică acesta a fost elevul meu, eu l'am condus și de sub conducerea mea a devenit aceea ce este. Și acesta nu pōte me scapa din vedere unui om cu ore-care ambițiune nobilă.

Va se dică, în loc de sistem trebuie să ne mulțămim cu o cărpitură până vom avē în școle omeni fără nici o pregătire, căci a pune pe acestia să se perondeze cu o clasă din prima până în a patra ar însemnă a neferici vre o 40—50 elevi pe tōtă viața. Dar părinții ce vor dice și ei la acesta Sciu o școlă unde părinții din țere, că le ajunge copilul sub mâna unui învățătoriu mai debil a preferit al lăsa să repeteze clasa și i-a mănecat copilului un an din viața, dar acel părinte nu a avut curagiu ca să cēră delăturarea celui neharnic din sinul corporațiunei.

Așa stăm noi în cele ale școlilor capitali și ar fi timpul ca omenii să îndrepte aceste stări de lucruri în interesul acelor școle, ca să pōtă fi o uniformitate în corpul învățătorec și nu ca rudeni și alți factori interesați de ale lor interese să pună în joc existența acelor școle, unde și salariile sunt bunișore și unde se imbie și omeni deștăinici.

Un amic al școlii.

Varietăți.

* (Personal). Escel. Sa I. P. S. D. arhiepiscop și metropolit cu trenul de Górsdu la Budapesta în afacerile fundațiunei „Górsdu”.

* (Alegere de protopresbiter). Eri s'a ținut sinodul protopresbiter al tractului Sibiului pentru alegerea de protopresbiter și între cei doi concurenți admiși la candidare voturile alegătorilor s'au împărțit astfel: Ioan Papiu, protopopul Devei a intrunit 32, er Mateiu Voilean, asesor consistorial 34 voturi. Notăm pe scurt, că alegerea a decurs sub conducerea comisariului consistorial protopresbiter și asesor Zacharia Boiu în cea mai exemplară ordine, fiind sinodul foarte bine cercetat, abia 3—4 membri au lipsit.

* (Esamen.) În 10 Martiu a c. n. la 9 ore a. m. se va ține la școlă agronomică de economie a comitatului Sibiului esamen din instrucțiunea teoretică.

* (Conferințele militare.) În numărul trecut am amintit, că în Budapesta s'au ținut conferințe militare, în care s'au luat hotărîrea a se introduce în armată iarba fără fum. S'au mai decis totdeodată și sporirea proviziunilor de rezervă în arme. Esercitiile, ce s'au făcut până acum cu iarba fără fum dau un escelent rezultat și pusca Manlicher nu trebuie supusă la mari schimbări. Espasiunea ierbeii fără fum e așa de mare încât întrece rasanța de până acum cu 500—1000 pași.

* (Monument pentru Andrassy.) În dieta din Budapesta s'a adus dīlele trecute un proiect pentru ridicarea unui monument contelui Andrassy. Proiectul intimpinat cu aplause din tōte părțile a fost predat apoi comisiei financiare. În urma desbaterilor se vede, că focul de aderare a a mai scādut, căci deputații opoziționali radicali au votat contra, și contra au vorbit și marii oratori Eötvös și Helfy. În parlamentul austriac guvernul s'a ferit să prezente un astfelu de proiect din cauză, ca să nu se provoce desbinări acum, când e mai mare lipsă, ca spiritele să fie împacate.

* (Balul român în Cernăuți.) Balul român dat în Cernăuți de cătră societatea „Junimea” a fost splendid și se consideră ca cel dintăiu bal de elită, ce s'a dat în carnevalul trecut. Familiile cele mai distinse au luat parte până târziu.

* (Balurile în București.) La balul de curte din București a luat parte 1.500 de persoane. Curtea regală a luat parte în carnevalul acesta și la balul societății „Providența,” dat în sala teatrului național și arangiat cu tombolă; la balul societății „Obolul” în stabilimentul băilor eforiei, apoi la petrecerea arangiată de președintele camerei deputaților, M. Cantacuzino.

* (Congresul corpului didactic.) Al șeptelea congres al corpului didactic din România se va ține anul acesta la București în dīlele de 26, 27 și 28 Aprilie 1890. Se va discuta despre: *Metodul de predare al celor mai importante obiecte de studiu din învățământul primar în genere.* S'a acordat pe liniile ferate române o reducere de 50%. Inscriserile se fac la secretariul C. C. Dobrescu, prof. la liceul s. Sava.

* (Studentii francesi la universitățile germane.) După statisticele sosite din Berlin numărul studenților înscriși la universitățile din Ger-

mania este de 29,007, dintre cari numai 32 sunt francesi. O parte foarte considerabilă dintre acesti ascultători ai cursurilor universitare sunt dintre celelalte națiuni ale Europei.

* (O nouă fabrică de hârtie în România.) Industria României face și pe și tot mai mari progrese. În dīlele trecute s'a deschis o nouă fabrică de hârtie în județul Prahova la comuna Scăeni.

Dare de sēmă și mulțamită publică.

În 2/14 Februarie st. v. corpul învățătorec dimpreună cu elevii dela școlă română gr. or. din Tilisca, a arangiat o ocaziunea hramului acestei școlē o producțiune „declamațorică musicală”. Cu ocaziunea acelei producțiuni au încurs în favorul bibliotecii școlēi dela următorii contribuenți benevoli următoarele sume:

Dela domni Ioan Iosof preot, Petru Iuga preot, Ioachim Muntean preot Gurariu, Ștefan Milea notariu, Dumitru Rodean, Ioan Lazar învăț. pens. Galeș, Nicolau Neamțu învățtoriu Seliște, Nicolau Roman comerc. Seliște, Andrassy cancelist reg. Seliște, N. Halalau adj. not. Seliște, N. Dobrotă învăț. în Poiana, Andreiu Ruje Galeș, Teodor Stoia Galeș câte 1 fl.; Dumitru Chirca învățtoriu Seliște, Ilie Hociotă învățtoriu Seliște, Vizantie Marcu Galeș câte 60 cr.; Zacharia Ioanovicu, Simion Rodean, d-na preutēsă Neaga, V. Josof, Ilie Flōșu comerc. câte 50 cr.; George Bratu, Ioan Prică, G. Flōșu com. câte 40 cr.; Gligor Zeicu, Const. Bratu, Toma Mihaiu, Savu Frecea, Nicolau Flōșu Galeș, Pavel Banciu, Avram Hēnsa, D. Răceu, Mihail Preda, N. Florea, Ioan Banciu, Dumitru Banciu, Dumitru Stancă, Toma Stancă, St. Nan, D. Miclăuș, Dumitru Iuga, Ioan Mănese, Ștefan Bratu, Ioan Sasu Galeș câte 20 cr.

Au mai încurs din afară dela d-na Dorotea I. Iosof București 1 fl.; dl Ioan Iosof inspector revisor la societatea de asigurare „Națională” Bucuresci 1 fl.

Dela mai mulți contribuenți 3 fl. 01 cr.

Aceste contribuiri benevole dau suma de 27 fl. 41 cr., din care sumă sau și cumpărat cărți pentru elevii și elevele dela școlă susmenționată.

Primescă deci marimimoșii contribuenți sincerile și căldurōsele noastre mulțamiri pentru frumosul sprigin și atitudine cât și moral, ce ni ni l'au oferit cu această ocaziune.

Asemenea primescă și onorata primărie comunală mulțamire corpului învățătorec pentru spriginul dat cu această ocaziune.

Tilisca, în 10/22 Februarie, 1890.

În numele corpului învățătorec
Demetriu Iosof,
Învățătoriu.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 26 Februarie 1889.

	Viena	B.-pesta
Renta de aur ung. de 6%	103.30	103.30
Renta de aur ung. de 4%	127.75	127.50
Sorti de regularea Tisei	5.59	5.57
Galbin	9.42 ¹ / ₂	9.43

Nr. 54.

[305] 1—3

CONCURS.

În sensul ordinului Preavenerabilui Consistoriu archidiececan Nr. 8585/1889 B. din 2 Ianuarie a. c. se escrie concurs pentru întregirea vacantei parohiale de clasa a III a Babohalma, cu termin de 30 dīle dela prima publicare în „Telegraful Român.”

Venitele parochiale sunt:

Curte și grădină parochială în mărime de 914 □°, cemicul din jurul bisericii de 1017 □°, portiunea canonică 25 jugul pământ comasat și tōte celelalte venite stolare statorite în ședința sinodului parochial din 10 Decembre a. tr., cari dau sumă de 500 fl.

Doritorii de a ocupă această stațiune parochială au să așternă suplicele lor instruite cu documentele recerute de Statutul organic și lege până la terminul indicat — la oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Tērnavei inferioare în Cetatea de baltă (u. p. Küköllővár).

Avēnd concurenții odată sau de două ori a se presentă în biserica din Babohalma spre a-și arată dexteritatea în cântări și tipic, și acesta în timpul prescriș de lege.

Compețitorii pot luă informațiuni la oficiul protopresbiterial sau comitetul parochial despre bunăstarea a parochiei și venitelor.

Cetatea de baltă, 26 Ianuarie, 1890.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv. Oficiul protopresbiterial gr. ort. al tractului Tērnavei inferioare.

Nicolau Todoran,
protopresbiter.

Nr. 58.

[306] 1—1

Anunț.

Prin acesta se aduce la cunoscința publică, că Ioan N. Loga e divorțat de pribegita lui soție Ana I. Goia, din Brașov prin sentința consistoriului archidiececan în 16 Ianuarie 1890 Nr. 8198 B. ex 1889.

Brașov, 28 Februarie, 1890.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Brașovului.
Ioan Petric,
protopresb.

Cancelaria Negruțiu

în Gherla — Szamos-Ujvár — Transilvania

deschide abonament pe anul 1890

la

„**Amicul Familiei.**” Ziaru beletristic și enciclopedic-literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XIII. — Apare în 1 și 15 și a luni în numeri câte de 2—3 côle cu ilustrațiuni frumoase; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrale ș. a.; — mai departe tractează cestiuni literare și științifice cu reflecțiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viața socială a românilor de pretutindenă, precum și a celorlalte populațiuni din patriă, și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grigile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivișilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postale.

„**Prețul Român.**” Ziaru bisericesc, scolaric și literariu — cu ilustrațiuni. — Cursul XV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ côle; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoșilor mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articlii din sfera tuturor științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre Dumineci, sărbători și diverse ocațiuni, mai ales funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literari; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericescă, scolarică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl. — pentru România 10 franci — lei, plătibili și în bilete de bancă ori marce postale.

— **Colectanții primesc gratis tot al patrulea exemplariu.** —

— **Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.** —

Tot de aici se mai pot procura și următoarele cărți din editura proprie:

Renascerea limbii românești în vorbire și scriere învederită și apreiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op. complet). Broșura I. II și III. Prețul broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl.

Merinde dela scôlă, sau învățături pentru popor, culese din ziarul unui scolaru de Dr. Georgiu Popa. — Opul acesta, pentru povățuirile lui valoroase, are să ocupe un loc de frunte în bibliotecile noastre populare. Dl autor a avut nimerita idee, de a publica prin opul de față un ziaru de scôlă, ce și-l făcuse ca elev de anul I al scôlei populare superioare din Câmpeni, va se dîcă, pe când era în al 4-lea an de scôlă. În acest ziaru se cuprind diferite impresiuni din copilărie, atât din scôlă cât și afară de scôlă: o colecție bogată de diferite povățuiri primite dela învățătorul seu, pe cari autorul le-a prelucrat și desvoltat cu multă îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la morală, religione, naționalitate, igienă, economie, istorie etc. etc. se află în acest op, așa, că singur numai câteva din cele 32 capitule, cum ar fi d. e. capitulul despre fumat, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajuns pentru a mărta să nu lipsescă din nici o bibliotecă poporală românească. Opul cuprinde 289 pag. 8°. — Prețul unui esempl. cu porto-francat e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariul. Novela originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novela de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Idealul pierdut. Novela originală de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novela originală. — Continuarea novelei: „Idealul pierdut” — de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 15 cr.

Miseriile sociale. Novela de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul 20 cr.

Fântâna dorului. Novela poporală de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul sicastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Bunica și nepoșelul. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé de G. Simu. Prețul 10 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

El trebuie să se însore. Novela de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novela istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută prin Vinčențiu Nicôra, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr. la) 60 cr.

Trandafiri și viorele, poesii populare culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petrosă sau Cloșca cu pui ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca Sătenui Român. Cartea III. IV. cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețul de ambele 50 cr.; — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

Colectă de rețete din economie, industrie, comerț și chemie. Prețul 50 cr.

Economia pentru scôlele populare de T. Roșu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la români de D. V. Gr. Borogovan. Prețul 15 cr.

Manual de gramatica limbii române pentru scôlele populare în trei cursuri de Maxim Pop profesor la gimnasiul din Năsăud. — Manual aprobat prin Ministerul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nr. 13193. — Prețul 30 cr.

Nu me uita. Colecțiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitafe ș. a. Prețul 50 cr.

Catechese pentru pruncii scolarici din scôlele populare. După George Mey, preot în Schwörzkirch din diecesă de Rotenburg de Titu Badu, paroch gr. cat. în Sat-Sugatag, protopopul distr. Mara, adm. Vicarial a Maramureșului etc. etc. Edițiunea I. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Din trecutul Silvaniei. Legendă de Victor Russu. Prețul unui esemplariu cu porto francat 1 fl. 05 cr.

Prin mărta l victoriă. Comediă într-un act. A. Cotzebec localisată de Irina Sonea n. Bogdan. Prețul unui esemplariu 10 cr.

Influinț mândriei. Novela de Paulina C. Z. Rovinar. Prețul unui esemplariu 30 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculării în scôla poporală pentru învățători și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavril Trif, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cuvântări bisericesci la tôte sărbătorile de preste an de Ión Papiu. — Un volum de preste 24 côle 8° mare, papir fin. — Numele dlui I. Papiu este mult-mai binecunoscut clerului român, decât să fie de lipsă a mai racomanda acest nou product al d-sale. Clerul român a învățat a i aprețui scrierile d-sale pentru însemnata lor valoare literară. Noul tom de predici întrecă încă tôte volumurile de predici edate până acum, prin întocmirea sa, — având o notiță istorică la fie-eare sărbătoare, — care arăta timpul întroducerei, fazele prin cari a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sărbătoare. — Prețul unui esemplariu cu porto francat e 2 fl. v. a.

Cuvântări funebrale și iertăciuni pentru diferite casuri de mărta, întocmite de Ión Papiu. — Acest volum de preste 24 côle cuprinde: 8 cuvântări acomodate pentru ori-ce casuri ordinare de mărta, 4 pentru casuri ordinare de mărta întemplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însă mai speciali de mărta, 4 la înmormântarea ômenilor bătrâni, 5 la înmormântarea pruncilor, tinerilor și a junilor, 9 la casuri de mărta speciali; — apoi pe mai bine de patru côle urmază o mulțime de iertăciuni precedate de o întroducere generală în iertăciuni, și anume: 1 iertăciunile bărbatului dela muere, 2 — a muierii dela bărbat, 3 — a părintelui dela fii, 4 — mamei dela fii 5 — a fiilor dela părinți, 6 — a fratelui sau surorii dela frați și surori, 7 — a nepoșilor dela moși, moșe, buni, bune, străbuni, străbune, 8 — a nepoșilor dela unchi și mătușe, 9 — dela nemuri și consăngeni mai depărtați, 10 — dela consoși de aceeași ocupațiune, 11 — dela binefăcători, amici, cunoscuți și dela tôte creștinii adunați. Recomandăm clerului român acest bogat volum de cuvântări funebrale și iertăciuni lucrate amărurat tuturor cerințelor preoșiei fungente la casuri funebrale. — Prețul unui esemplariu spedit franco e 2 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci. Tom III, scrise de Ión Papiu. — Acest tom cuprinde predici pe Dumineci și se estinde pe 12 côle 8° mare. — Prețul unui esemplariu spedit franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolic sau concordanțele tradițiunei, în două limbi — română și latină tractează despre primatul bisericii și se estinde pe 22 côle 8° mare. Scrisă de Ión Papiu. — Opul acesta a fost recesant favoritoriu și laudat și de foile străine. — Prețul unui esemplariu spedit franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sau cunoscințele cele mai de frunte despre natura spirituală a omului, despre relațiunile și scopul lui espuse în mod popular de profesorul Dr. Ioșif Frapporti și prelucrate în traducere liberă (cu facultate dela aural) de Ión Papiu. — Acest op, care se estinde pe 11 côle 8° e foarte acomodat ca premiu pentru cei ce absolvă scôla poporală, se vinde cu prețul numai de 50 cr., esemplariul spedit franco.

Manual catehetic pentru primii ani scolarici, prelucrat după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fost profesor de s. scriptură, catehetică și metodică în seminariul archidiecesan din Blaș, actualminte vicariu archiepiscopesc în Făgăraș. — Acest op de mare însemnătate pentru literatura catehetică română este o prelucrare liberă, schimbând unele aplicări practice cu altele reerate de relațiunile și lipsele băeșilor nostri, ér ceremoniile bisericesci, întocmindu-le cu cele prescise și usitate în biserica noastră română. În note se arată și procederea, ce are să o observe catechetul față cu discipulii sei. Acesta scriere are să fie un îndreptariu în mâna cateheșilor, învățătorilor și a părinșilor la instrucțiunea religioasă-morală, ce au să o dea micilor băeși. — Prețul unui esemplariu din acest op, — care pörta clausula aprobărei, Prea ven. Ordinariat metropolitan din Blaș și care cuprinde 222 pag. 8°, având mai multe poesii în text, — esemplariul e 1 fl. v. a.

Omiliile celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Gură-de-aur la epistolele sfântului post. Paul cătră Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 60 cr.

Dumneșeșca Liturghie, a celui dintru sfinți parintelui nostru Ión Chrysostom, compusă din operele aceluși sânt părinte de Ión Boroș paroch gr. cat. și ases. consist. Prețul unui esemplariu cu porto francat e 40 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritariul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci foarte frumos ilustrată. Prețul unui esemplariu broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 80 cr., legat mai fin 1 fl., legat în piele 1 fl. 30 cr., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul Mărgăritariu sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii scolarici de ambe secsele. Prețul unui esemplariu broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii scolarici de ambe secsele. Cu mai multe icône frumoșe. Prețul unui esemplariu e 10 cr.; 50 = 3 fl.; 100 = 5 fl.

Vișul Prea sântei Vergure Maria a Născătorei de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoșe. Cu icône frumoșe. Prețul unui esemplariu legat și spedit franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 9 fl. v. a.

Epistolia D. N. Iisus Christos. Prețul unui esemplariu legat și spedit franco e 15 cr. 50 esempl. 6 fl., 100 esempl. 10 fl. v. a.

[8] 37—50

A se adresă la „Cancelaria Negruțiu” în Gherla — S.-Ujvár — Transilvania,
unde se cumperă acții dela bance cu prețurile cele mai bune.